

Сценарій позакласного заходу

„У гостях у дідуся Кенира»

Мета:

- поглибити та узагальнити знання учнів про Л.Глібова;
- розвивати вміння виразно читати поетичні та прозові твори;
- виховувати любов до літератури.

Обладнання: зал прикрашений портретом Л.Глібова; виставкою його книг; обладнаний відеотехнікою. Виступи ілюструються слайдами.

Слайд 1

1 учень.

- В добрий день і добрий час

Завітали ви до нас

Всіх гостей щиро вітаєм

Подивіться, що ми знаєм.

2 учень.

- Ми вам раді, добрі люди,

І вітаєм щиро вас

Та запрошуєм ласкаво

На наше свято, у наш зал.

3 учень.

- Ось дзвінок сигнал подав,

До роботи час настав.

Та і ми часу не гаймо,

І свято своє починаймо.

Байкар. Наше свято називається «В гостях у дідуся Кенира» і присвячене 190 - річниці від дня народження Леоніда Івановича Глібова.

Слайд 2

Ведучий. Серед постійної боротьби добра і зла, правди і кривди людина вчилася жити. Як захистити себе від лиха, як застерегти іншого від нього? Такі питання поставали перед нею. І щоб відповісти на них, людина створила байку. Звичайно, крім байки, були й прислів'я та приказки, були притчі і повчальні сентенції. Але байка швидко стала найпопулярнішою і найпоширенішою формою критичного мислення людини.

Легенда розповідає, що першим байкарем був римський раб Езоп.

Ведучий. Колись в Україні у 16 - 18 ст. писання байок було в школі традицією. Ця традиція прийшла з уроків піітики - одного з основних предметів у наших давніх навчальних закладах.

Ведучий. Байка в Україні стала популярною із 18 ст., а утвердилася як жанр у творчості мудреця філософа 18 ст. Григорія Сковороди. Послідовники Сковороди П. Гулак - Артемовський, Л. Боровиковський і Є. Гребінка розвинули цей жанр далі. Класиком же української байки судилося стати Леонідові Глібову.

Слайд 3

Ведучий. 5 березня виповнилося б 190 років від дня народження Леоніда Івановича Глібова, талановитого поета-лірика, блискучого байкаря. Отже, звернімо увагу на портрет найвидатнішого байкаря.

Байкар.

Високе відкрите чоло свідчить про мудрість людини. А міцно стиснуті тонкі губи, виразне підборіддя, що трохи виступає вперед, говорять про її мужній і стійкий характер. І дивні очі... Ніби добрі і лагідні, проте якісь далекі, відчужені, без живого вогника. Немов погаслі. Десь після п'ятдесяти років

Л. Глібов почав сліпнути, і в старості він майже не бачив. І все ж, незважаючи на тяжку недугу, на часом нестерпні умови життя, письменник працював наполегливо і самовіддано. За останні чотири роки він написав українською мовою велику кількість віршів для дітей, поетичних казок, загадок, акровіршів, байок, ліричних творів вдвічі більше, ніж за всі попередні роки творчого життя.

Слайд 4

Ведучий. Ще в дитинстві, слухаючи народні байки та казки баби Одарки, Леонід настільки виразно уявляв риси вдачі та звички тварин, що всі оті леви, зайці, вовки і лисиці поставали перед ним як живі. Йому, тоді ще зовсім малому хлопцеві, здавалося, що вони-думають і говорять, як люди. Леонід часто замислювався над тим, що в казках та байках є тварини добрі і злі, що й у звірів є нібито свої царі й пани, які бувають жорстокі до слабких і беззахисних.

Навчаючись в останньому класі гімназії, Глібов вирішує писати байки. Адже в них можна висловити все те, що говорити відверто було заборонено. І в зошиті юнака одна за одною з'являються байки «Вовк і Кіт», «Охрімова свита», «Зозуля і Півень», «Лебідь, Щука і Рак». Ці байки користувалися в читачів дуже великим успіхом. їх переписували і вивчали напам'ять.

Ведучий. Іван Франко назвав Глібова «найкращим українським байкописом». У його творчому доробку - 107 байок. Уже не одне покоління дошукується в них мудрості. Давайте заглянемо й ми в цю чудову скарбницю.

Байка «Вовк і Кіт»

В село із лісу Вовк забіг...
Не думайте, що в гості, братця!
Ні, в гості Вовк не забіжить;
А він прибіг, щоб де-небудь сховатися;
Проклятий люд з собаками настиг...
І рад би Вовк в які ворота вскочить,
Та лишенько йому,— куди не поглядить —
Усюди Вовченька недоленька морочить,—
Хоч сядь та й плач;
Ворота, як на те ж, кругом усі заперті,
А дуже Вовкові не хочеться умерти
(Бо ще він не нажився, бач!),
А гірше од людей — од видимої смерті...
Коли глядить —
На загороді Кіт сидить,
На сонечку мурликає-дрімає.
Підскочив Вовк і до Кота мовляє:
— Котусю-братику! Скажіть мені скоріше,
Хто із хазяїнів отут усіх добріше?
Я хочу попрохати, щоб хто мене сховав
На сей недобрий час. Я б у пригоді став!
Чи чуєш гомін той? За мною то женуться!
Котусю-батечку! Куди ж мені поткнуться?
— Преси мерщій Степана,
Він добрий чоловік,— Кіт Вовкові сказав.
— Так у його я вкрав барана.
— Ну, так навідайсь до Дем'яна.
— Е, і Дем'яна я боюсь: Як тільки навернусь,

Він і згадає поросятко.

— Біжи ж, аж ген живе Трохим!

— Трохим? Боюсь зійтися з ним:

З весни ще злий він за ягнятко!

— Погано ж!. Ну... а чи не прийме Клим?

— Ох, братику! Теля я в його звів!

— Так ти, бачу, усім тут добре надоїв,—

Кіт Вовкові сказав,—

Чого ж ти, братику, сюди і забігав?

Ні, наші козаки ще з розуму не спали,

Щоб Вовка од біди сховали!

І так-таки ти сам себе вини:

Що, братику, посіяв, те й пожни!

«Цуцик»

Раз на вікні, у панському будинку,

Патлатий Цуцик спочивав;

То ляже на бочок, то догори на спинку

Або на лапки морду клав.

Якраз проти вікна, звичайно під барканом,

Дворовий пес Бровко лежав І думав:

"Бач, яким він паном, Ледачий Цуцик, став".

- Здоров був, Цуцику! Знічев'я спочиваєш? -

Прийшовши під вікно. Бровко озвався.

- Се ти. Бровко?.. Чого-бо так гукаєш? -

Промовив той.- Аж я злякався...

Ну, як же ти там поживаєш? -

Нащо питать! Либонь, не знаєш Собачого життя мого?

- Сказав Бровко.- Далеко до твого...

Живу собі, бо треба жити;

Двір стережу і день і ніч;

Всього доводиться терпіти,

Не так, як ти, панич;

Та ще к тому і їжа препогана,

Хлисиш помий, коли дадуть,

А як невлад загавкаєш на пана,

То ще й під боки натовчуть.

- Жаль! - каже Цуцик.-
Що ж робити! Буває всяк,-
Обуха батогом не перебити;
А от мені - хоч і довіку б так...
Живу у горницях, на килимах качаюсь,
Жартуючи на сміх;
Частенько з панночками граюсь
І лащуся до них;
І м'яко спать мені, і ласо можна їсти,
І бігаю не в бур'янах,
Сухенькі лапки, хвостик чистий,
Не так, як твій, у реп'яхах... -
Ет, реп'яхами дорікаєш! -
Сказав Бровко.-
А пам'ятаєш, Як у пекарні був щеням?
Чи так жилося там?
Замурзаний під лавкою тинявся...-
Веселий Цуцик засміявся
І каже: - То колись було,
Та загуло... Дивись тепер, а не рівняй малого! -
І він спесиво глянув на Бровка.
- Як бачу, ти не робиш там нічого,-
Сказав Бровко,- за що ж се честь така?
- Дурний Бровко! Не розумієш,-
Звиняй, що так кажу,-
Я те роблю, чого ти не зумієш:
На задніх лапках я по-вченому служу.-
"Щоб ти сказивсь!" - Бровко собі шепоче,
А вимовити не посмів,
Бо Цуцик дуже запанів:
Скубне й Бровка, коли захоче
. Бровко мовчить, і я мовчу,
Води не сколочу...
Вам сміх, мені гостинців в'язка.
Чи гарна моя казка?

Байкар. Тепер давайте послухаємо крилаті вислови Л.Глібова.

- Як не піймав, то й не кажи, що злодій.

- Що, братику, посіяв, те й пожни.

- Два хитрих мудрого не переважають
- Чого не тямиш, не берись.
- На, небоже, що мені не гоже.
- Рука, як кажуть, руку миє.
- Не плюй в колодязь: пригодиться води напитися.
- Хто вище злізе, дуже низько падає.

Ведучий. Кого з нас не спонукають задуматися ці мудрі слова поета - байкаря, що давно вже стали крилатими висловами і сприймаються як народні. А частина з них і є такими, майстерно використаними авторами і талановито вплетеними в сюжети своїх творів.

Ведучий. У єдиному на всю Україну дитячому журналі «Дзвінок», що виходив у Львові наприкінці 19 століття, Леонід Глібов друкував свої твори під загальною назвою «Загадки і жарти Дідуса Кенира». Дотепний автор сипав веселими віршами, байками, загадками, казками та жартами.

Чому він назвав себе Дідусь Кенир? Кажуть, що його батько купив колись собі такого співучого кенира, що послухати його спів сходились сусіди. На запитання «Куди йдете?» вони казали: «До Івана Кенира». Так прозвали батька по-вуличному - Кенир. Оце батькове прізвисько стало згодом псевдонімом письменника Леоніда Глібова.

«Півень і Перлинка»

Під тином Півень, біля хати,
 Знічев'я смітник розгрібав
 І, квокчучи, там дещицю клював,—
 Наїдку не було, а так, аби клювати.
 У сміттячку углядів якось він
 Блискучу, кругленьку Перлинку
 І дорогу таку новинку
 Узяв та й викинув під тин.

— Не хочу я таких дурних новинок,—
Промовив він,— нащо здалась вона?
За жменю цих цяцькованих Терлинок
Не дав би я і зернятка пшона,—
Нехай дурний індик ковтає.
Так недотепа-неборак
Ганьбує те, чого не знає,
І думає, що добре так.

Ведучий. Леонід Іванович був учителем і добре знав, чим цікавиться весела й допитлива дівчина. Для неї мудрий поет під іменем дідуся Кенира написав багато жартівливих віршів, казок та загадок. Певне, любов до дівчини, милування веселими ватагами малечі збудили в ньому спогади про власне дитинство, легенди, казки, веснянки, щедрівки славної Полтавщини.

Байкар

Дідусь Кенир постає перед нами не тільки талановитим поетом, блискучим байкарем, а й творцем дитячих загадок, зокрема таких оригінальних за формою, як акровірш.

-А чи знаєте, діти, що таке акровірш?

Байкар і учень (читають акровірш М.Рильського)

- Ти, Максимку, щось притих?

- Я читаю акростих!

- Що воно така за штука? -

- Запитав дідусь онука.

- Перші літери рядків

- Зверху вниз я разом звів,

- Ось і вийшло слово з них

- Це, дідуся - акростих.

Байкар. - Ну що ж, давайте послухаємо акровірші й відгадаємо.

Хто вона?

А - з неї діти починають

Буквар читати з ранніх літ.

Екзамен перший складають,

Тож треба знать її як слід.

Коли вже вивчена вона, -

Авжеж, прислужиться сповна.

Що за птиця?

Між людьми, як пташка в'ється,

У людей і їсть, і п'є,

Ходить старець, просить, гнеться,

А у неї всюди є.

Слайд 6

Хто баба?

Сидить хитра баба аж на версі граба.

«Ой не злізу з граба! - дурить діда баба.-

Вловить мені тую курочку рябу.

А я подарую грушку золотую».

Хто вона?

Лиха зима сховалася,

А сонечко прогляне,

Сніжок води злякається,
Тихенько тануть стане, -
І здалеку бистренько
Вона до нас прибуде,
Кому - кому любенько,
А дітям більше буде.

Ведучий. Леонід Іванович Глібов — автор не тільки дотепних байок, цікавих загадок та акровіршів. Його перу належить також багато ліричних віршів. Деякі з них так полюбилися читачам, що стали народними піснями. Серед них і поезія «Журба».

Стоїть гора високая,
Попід горою гай,
Зелений гай, густесенький,
Неначе справді рай.
Під гаєм в'ється річенька,
Як скло вона блищить;
Долиною зеленою
Кудись вона біжить.
Край берега, у затишку,
Прив'язані човни;
А три верби схилилися,
Мов журяться вони,
Що пройде любе літечко,
Повіють холода,
Осиплеться їх листячко,
І понесе вода.
Журюся й я над річкою...
Біжить вона, шумить,
А в мене бідне серденько
І мліє, і болить.
Ой річечко, голубонько!
Як хвилечки твої —
Пробігли дні щасливі
І радощі мої...

До тебе, люба річенько,
Ще вернеться весна;
А молодість не вернеться,
Не вернеться вона!..
Стоїть гора високая,
Зелений гай шумить;
Пташки співають голосно,
І річечка блищить.
Як хороше, як весело
На білім світі жить!..
Чого ж у мене серденько
І мліє, і болить!
Болить воно та журиться,
Що вернеться весна,
А молодість... не вернеться,
Не вернеться вона!..

1 учень. Шановні гості!

Спасибі, що знайшли час,
І прийшли до нас.

2 учень. Якщо ваша ласка,

То приходьте до нас
Ще будь ласка.